

Foto's en aquarellen vullen elkaar echter aan.

Wat de fotografie weergeeft, kan de aquarel niet en omgekeerd. Het wit van de Bergnachtorchis (*Platanthera chlorantha*) of het Witte bosvogeltje (*Cephalanthera longifolia*) gezien tegen een donkere achtergrond van struikgewas aan een bosrand, kan alléén door foto, dia of film weergegeven worden.

De schilder daarentegen moet beroep doen op allerhande trukjes (wat men "techniek" noemt) om met behulp van gekleurde schaduwen of een donker geschilderde achtergrond, het wit van de bloemen op het witte papier weer te geven. Wat hij ook doet, hij zal nooit de helderheid en frisheid van de fotografie kunnen benaderen.

Om iedereen tevreden te stellen zou het ideale plantenboek moeten bestaan uit kleurenfoto's, tekst en botanische platen: een zeer kostbaar geval.

Wat nu de eigenlijke tentoonstelling aangaat, hoop ik van ganser harte dat de bezoekers en vooral de jongeren, door het zien en leren kennen van deze reeds zeldzaam geworden planten, zullen begrijpen dat het de hoogste tijd wordt deze te beschermen.

In sommige literatuur leest men, dat de inheemse orchideeën "Kultuurvlieders" zijn en dat is werkelijk zo. We zouden kunnen zeggen "Mensvlieders", want daar waar de mens de natuur verstoort, verdwijnen ze onherroepelijk. Die storingsfactoren zijn: Overmatige betreding, vernieling door auto en motor, landbouwvergiftiging door toevoer van meststoffen, verdelging van insecten, dalende waterspiegel door menselijk ingrijpen, verkaveling van terreinen; en noem maar op.

De bezoekers zullen hopelijk bij het zien van deze merkwaardige planten afgebeeld op de botanische platen, beter het groot belang en nut van de natuurreservaten beseffen. Het zijn de enige plaatsen en biotopen waar deze reeds zo zeldzaam geworden planten tegen volledige uitroeiing kunnen beschermd worden. Daar kunnen ze nog, geholpen door goede beheersmethoden voortbestaan, niet alleen voor ons persoonlijk genot, maar vooral voor de komende generaties.

Want, moesten ook deze planten voor altijd verdwijnen, dan kunnen de beste aquarellen of de mooiste foto's nooit de schoonheid van de in de natuur levende planten vervangen.

Epipactis atrorubra (Graf) Graf

JAARVERSLAGEN

Tijdens de Algemene ledenvergadering van 16 maart werden de volgende verslagen over 1990, door de leden goedgekeurd.

VAN DE SECRETARIS

Op 31 december 1990 bedroeg het aantal leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg circa 875. Vergeleken met 31 december 1989 (810) is dit aantal licht toegenomen. Het Natuurhistorisch Maandblad werd naar ongeveer 1000 adressen verzonden.

Tachtig jaar geleden, 27 november 1910, werd het Natuurhistorisch Genootschap opgericht. In het Natuurhist. Maandbl. 79(7/8) : 201 ging dhr. A. Lenders nader in op de bijzondere plaats die het Genootschap zich in de loop der jaren binnen de wereld van natuuronderzoek en -bescherming verworven heeft.

De Milieuprijs van de gemeente Maastricht (milieucompartiment ecologie) werd in het verslagjaar toegekend aan het Natuurhistorisch Genootschap. Het Genootschap ontving deze prijs met name op grond van de grote betekenis van het Natuurhistorisch Maandblad en de Reeks Publicaties voor de vastlegging en verspreiding van kennis op het gebied van Limburgse biologie en geologie.

In het verslagjaar overleed dhr. J. Heerkens Thijssen. Hij was gedurende vele jaren actief voor het Genootschap. Van 1971 tot 1988 heeft hij diverse functies bekleed: bestuurslid, secretaris, redacteur en hoofdredacteur. Het Genootschap waardeerde zijn inzet door hem in 1980 te benoemen tot Lid van Verdienste. In het Natuurhist. Maandbl. 80(1) : 1 werd dhr. Heerkens Thijssen herdacht.

Tot aan de Algemene ledenvergade-

ring van 16 juni bestond het Algemeen Bestuur uit de volgende personen: mevr. C. Adams - Kaastra (penningmeester) en de heren R.W.A.P. Akkermans, E.N. Blink, A.J.J. Broen, D.A.M. Cruysberg, B.G. Graatsma, R.E.M.B. Gubbels (secretaris), L.G.M. Hensels, A.J.W. Lenders (voorzitter), T.J.D. Mulder, F.J. Schepers, P. Spreuwenberg, C.A.J. Thissen (2e secretaris), W. Weener (vice-voorzitter) en F.S. van Westreenen.

Tijdens de Algemene ledenvergadering traden de heren Blink en Thissen af en werden de heren J.C. Buys en R.H.D. Berten benoemd. Het Dagelijks Bestuur bleef ongewijzigd. De samenstelling was als volgt: mevr. Adams - Kaastra en de heren Broen, Gubbels, Lenders, Schepers en Weener.

De samenstelling van het Algemeen Bestuur (tot aan 16 juni) en die van het Dagelijks Bestuur werd gepubliceerd in het Natuurhist. Maandbl. 78(10) :

166. De bestuurssamenstelling vanaf 16 juni stond vermeld in het Natuurhist. Maandbl. 79(9) : 240.

Gedurende het verslagjaar kwam het Algemeen Bestuur 4 keer bij elkaar. Het Dagelijks Bestuur vergaderde 8 maal. De studie/werkgroepen, kringen, Algemeen Bestuur, Maandbladredactie, administratie en computerbeheergroep kwamen tweemaal bijeen, te weten op 19 april en 15 november. Tijdens dit zogenaamde Periodiek Overleg werd eenieder in de gelegenheid gesteld om agendapunten in te dienen. Besproken zaken waren o.a.: de Genootschapsdag, samenwerking tussen studiegroepen en het Waterschap Roer en Overmaas, administratie, financiën, beheer en verkoop van waarnemingsgegevens. Zoals reeds vermeld vond de Algemene Ledenvergadering plaats op 16 juni. In afwijking van hetgeen in vorige jaren gebruikelijk was, namelijk een Algemene Ledenvergadering gekoppeld aan een excursie, koos het Algemeen Bestuur samen met de studiegroepen ditmaal voor een andere opzet. De vergadering werd dit keer gevolgd door een programma waarin de studiegroepen centraal stonden: de Genootschapsdag.

Tijdens de ledenvergadering werden de jaarverslagen van de secretaris en penningmeester vastgesteld. Deze werden gepubliceerd in het Natuurhist. Maandbl. 79(7/8) : 204-205. Daar een redelijke inschatting van de inkomsten en uitgaven nog niet mogelijk was, werd de vaststelling van de begroting verschoven naar het najaar. Wat de bestuursmutaties betreft, werd reeds vermeld dat de heren Blink en Thissen aftraden en de heren Buys en Berten als nieuwe bestuursleden werden gekozen. De voorzitter richtte een bijzonder woord van dank tot dhr. Thissen. Deze had immers zes zittingsperiodes deel uit gemaakt van het Algemeen Bestuur. Met de keuze van de heer Berten, afkomstig uit Genk, trachtte het Genootschap een nauwere band te scheppen met de Belgische natuurbescherming. Mevrouw Adams-Kaastra en de heren Broen en Spreuwenberg werden herbenoemd. Het middagprogramma werd ingevuld door studiegroepen. Er waren posterpresentaties van de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroenen en de Plantenstudiegroep. De Paddestoelenstudiegroep demonstreerde het determineren van paddestoelen. De Plantenstudiegroep, Herpetologische Studiegroep, Vlinderstudiegroep en Werkgroep Behoud Schinveldse Bossen en Brunsummerheide verzorgden lezingen. De middag

werd beëindigd met de uitreiking van de Rector Cremers-Penning aan dhr. D.Th. de Graaf. Hij ontving deze bijzondere Genootschapsonderscheiding met name voor zijn redactionele activiteiten. De heer De Graaf is vanaf 1980 hoofdredacteur van het Natuurhistorisch Maandblad en heeft een grote bijdrage geleverd aan de bekendheid en uitstraling die het Maandblad momenteel in Limburg maar ook in de rest van Nederland heeft.

In het voorjaar beëindigde dhr. Koomen zijn administratieve werkzaamheden voor het Genootschap. Mevr. C. Widdershoven nam de ledenadministratie voor haar rekening. Het ledenbestand bleek aan een actualisering toe te zijn en werd dan ook grondig herzien.

Bureautaken werden verzorgd door mevr. A. Duysters. Allerlei lopende zaken werden door haar vanuit het Natuurhistorisch Museum afgehandeld. Tevens zorgde zij samen met mevr. H. van Almelo en de heren W. Ogg en C. Felix voor het verzendklaar maken van de Maandbladen.

Het Publikatiebureau behaalde onder leiding van mevr. M. Lenders goede verkoopresultaten. Gedurende het verslagjaar vond binnen het bureau een reorganisatie plaats. De meeste door het Genootschap uitgegeven publicaties werden gerubriceerd en gecatalogiseerd.

De centrale Genootschapscomputer werd onder leiding van dhr. J. den Boer beheerd door de heren B. Op den Camp, D.Th. de Graaf, B. Graatsma en N. van de Wal. Deze computerbeheergroep was bijzonder productief. Zo werd de versie 1.2 van Inventar in gebruik genomen, werd een concept-reglement opgesteld voor de toegang tot de centrale Genootschapscomputer, werd een "algemene schrijflijst" ontwikkeld voor het vastleggen van waarnemingen en werden codeboekjes samengesteld met daarin de computercodes van verschillende soortgroepen, biotopen en (natuur)gebieden.

De redactionele bezetting onderging in het verslagjaar een wijziging. Door het Algemeen Bestuur werden de heren J. van der Coelen en J. Hermans benoemd tot lid van de Maandbladredactie. De heer P. Philips verrichtte redactie-ondersteunende werkzaamheden.

Studie/werkgroepen en kringen organiseerden in het verslagjaar weer vele bijeenkomsten, lezingen en excursies.

Een vermeldenswaardig feit is de studiedag die de Herpetologische Studiegroep organiseerde in het kader van het 10-jarig bestaan. Tijdens deze dag werden een zestal lezingen verzorgd over de Limburgse amfibieën en reptielen. Daarnaast werden twee films vertoond over het leven van de adder en watersalamanders. De dag werd besloten met de uitreiking van de "Bronzen Kikker" aan de gemeente Melick en Herkenbosch. De gemeente ontving de herpetotrofee als blijk van waardering voor de inspanningen die verricht werden ten behoeve van het behoud en herstel van de inheemse herpetofauna.

Ook dit verslagjaar bleek weer hoe nauw het Genootschap betrokken was bij het behoud van de Limburgse natuur. Initiatieven die door het Algemeen Bestuur genomen werden, zijn onder andere:

- Reactie op het ontwerp-intentieprogramma Bodembescherming Limburg 1990 van de Provincie Limburg.
- Reactie op de startnotitie voor de M.E.R. met betrekking tot de herontgronding en herinrichting in het gebied Osen (gem. Linne).
- Adhesiebetuiging aan de reactie van landschapsvereniging "De Kringloop" uit Linne naar Gedeputeerde Staten inzake de mogelijke ontgrinding van de Linnerweerd.
- Stellingname tegen de plannen van de gemeente Meijel om een golfbaan aan te leggen op landgoed "De Witdonk".
- Reactie naar de gemeente Meijel met betrekking tot de tweede aanvulling op de M.E.R. ten behoeve van de golfbaan "Witdonk".
- Reactie naar de gemeente Maas-tricht inzake de wijze waarop een groot aantal Lindebomen in Maas-tricht behandeld zijn tegen bladluizen.
- Machtiging aan de Milieufederatie Limburg om namens het Genootschap bij de Raad van State beroep aan te tekenen op grond van de Wet Arob inzake de besluiten van de gemeente Vaals om een camping te realiseren in het Selzerbeekdal.
- Aantekening beroep door de Kring Aantekening bij de Raad van State tegen het besluit van de gemeente Venlo om een aanlegvergunning te verlenen ten behoeve van ontgrindingen in de Onderste en Bovenste Molen.
- Aantekening beroep door de Kring Venlo bij de Raad van State tegen

het besluit van de gemeente Venlo om een dijklichaam aan te leggen aan de Romeinenweg te Venlo/Blerick.

- Aantekening bezwaar tegen het ontwerp-bestemmingsplan "Golfbaan Valkenburg aan de Geul" van de gemeente Valkenburg a/d Geul.
- Verzoek aan de Provinciale Commissie Beheer Landbouwgronden om in het concept voorontwerp-beheersplan Maasdal alsnog een floristisch interessant perceel op te nemen.
- Verzoek aan het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Vis-

serij om uitvoering te geven aan de door o.a. de Stichting Werkgroep De Peel voorgestelde maatregelen.

Bovendien was het Genootschap vertegenwoordigd in verschillende overleggroepen, namelijk in het Provinciaal Overleg Natuur en Landschap, in het Dagelijks Bestuur van de Stichting Milieufederatie Limburg, via de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven in de Overleggroep Groevenbeheer en via de Herpetologische Studiegroep in de Overleggroep Poelenbeheer.

R. GUBBELS, secretaris

VAN DE PENNINGMEESTER

Bijgaand is de balans per 31 december 1991 alsmede de exploitatierekening over 1990 afgedrukt zoals deze zijn goedgekeurd door de VB Accountants. De toelichting bij de stukken omvat 7 pagina's met gedetailleerde verantwoordingen; door deze omvang worden zij hier niet gepubliceerd, maar zij zijn voor belangstellenden wel ter inzage.

C. ADAMS - KAASTRA
penningmeester

BALANS PER 31 DECEMBER 1990

ACTIVA	01-01-1990	31-12-1990	PASSIVA	01-01-1990	31-12-1990
1. Vlottende activa			1. Voorzieningen		
1.1 voorraad literatuur	200,—	374,—	1.1 computer en randapparatuur	7.000,—	9.000,—
			1.2 publicatie	10.000,—	10.000,—
				17.000,—	19.000,—
2. Vorderingen op korte termijn			2. Schulden op korte termijn		
2.1 nog te ontvangen subsidie provincie Limburg	4.730,—	11.506,22	2.1 Vooruitontvangen contributie	40,—	130,—
2.2 nog te ontvangen subsidie gemeente Maastricht	200,—	3.200,—	2.2 nog te besteden subsidie poelenaanleg	485,—	—,—
2.3 debiteuren	3.125,95	2.722,02	2.3 vooruitontvangen publicatie	3.000,—	3.350,—
	8.055,95	17.428,24	2.4 nog te besteden subsidie onderzoek "Grote gele kwikstaart"	—,—	2.870,—
3. Liquide middelen	35.674,06	19.220,71	2.5 crediteuren	24.067,19	11.672,95
				27.592,19	18.022,95
4. Nadelige exploitatie saldi t/m 1989	662,18	—,—			
	44.592,19	37.022,95		44.592,19	37.022,95

EXPLOITATIEREKENING 1990

BATEN	exploitatie 1989	begroting 1990	exploitatie 1990	LASTEN	exploitatie 1989	begroting 1990	exploitatie 1990
1. Subsidie provincie Limburg	47.300,—	50.000,—	54.076,22	1. Drukkosten maandblad	69.144,37	66.000,—	69.096,05
2. Subsidie gem. Maastricht	3.458,—	3.200,—	3.200,—	2. Drukkosten publicaties	12.765,56	15.700,—	37.559,23
3. Vergoeding ruilverkeer	18.000,—	14.500,—	14.500,—	3. Verzendkosten	10.746,96	14.000,—	15.077,65
4. Contributies en giften	31.661,81	34.000,—	33.676,60	4. Bureaukosten	7.910,57	8.000,—	8.469,18
5. Verkopen	11.066,39	12.000,—	24.301,88	5. Kosten bijeenkomsten	6.509,70	7.000,—	7.717,11
6. Overige inkomsten	1.720,70	1.000,—	1.116,88	6. Bestuur en redactie	1.168,25	3.000,—	1.685,77
7. Subsidie, bijdragen in Publicaties	—,—	10.000,—	16.000,—	7. Overige uitgaven	1.052,67	9.000,—	4.078,20
8. Herpetofaunafilm	1.434,—	—,—	5.166,—	8. Herpetofaunafilm	1.434,—	—,—	5.166,—
9. Faunakartering Limburg	14.000,—	—,—	—,—	9. Faunakartering Limburg	14.000,—	—,—	—,—
10. Studiedag Herpetofauna	—,—	—,—	2.000,—	10. Studiedag Herpetofauna	—,—	—,—	2.526,21
				11. Voorzieningen computer	2.000,—	2.000,—	2.000,—
				12. Dekking nadelig saldo t/m 1989	—,—	—,—	662,18
				13. Batig saldo 1989	1.908,82	—,—	—,—
	128.640,90	124.700,—	154.037,58		128.640,90	124.700,—	154.037,58